

**გადაწყვეტილება
საქართველოს სახელით**

**13 დეკემბერი, 2019 წელი
თბილის-**

შესავალი ნაწილი

თბილის-ს საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგია

**მოსამართლე - ლილი ტყემალაძე
სხდომის მდივანი - ანა მეშველიანი**

მოსარჩელე - გ-----ი ც-----ა

წარმომადგენლები - გ-----ი ფ-----ა, გ-----ი ხაზარაძე

მოპასუხე - სს „ს-----ო კ-----ა ე-----ს ჯ-----ა“

წარმომადგენლები - ე-----ჟ-----ი, ს-----ე წ-----ი

დავის საგანი - თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი

1. სასარჩელო მოთხოვნა:

1.1. მოპასუხე სს „ს-----ო კ-----ა ე-----ს ჯ-----ასათვის“ გ-----ი ც-----ას სასარგებლოდ 4820,00 ლარის გადახდის დაკისრება.

სარჩელში განმარტებულია, რომ 2018 წლის 24 ივლისს მხარეთა შორის გაფორმდა ავტოტრანსპორტის დაზღვევის ხელშეკრულება და გა-ცა შესაბამის-დაზღვევის პოლის-, რომლითაც განისაზღვრა: დამზღვევი და მოსარგებლე - გ---
---ი ც-----ა, დაზღვევა მოიცავდა, მათ შორის, ავტოსაგზაო შემთხვევას და
მესამე პირისადმი პასუხისმგებლობის დაზღვევას, ს-----ო პერიოდი - 2018
წლის 24 ივლის-დან 2019 წლის 24 ივლისამდე, დაზღვეული ავტოტრანსპორტი -
N-----, მარკა/მოდელი: T----- 4-----, J-----, გამოშვების წელი - 2004 წელი,
უფლებამოს-ლი მძღოლი - ნებისმიერ პირი.

2018 წლის 23 სექტემბერს, დაზღვეულ ტრანსპორტს მართავდა ლ---ა ლ-----

ი, (რომელსაც ავტომანქანა გადაცემული ჰქონდა გ-----ი ც-----ას მიერ) მოხდა ავტოსაგზაო შემთხვევა, რა დროსაც დაზიანდა დაზღვეული ავტოტრანსპორტი და სხვა ავტომ-----ი, კერძოდ, „B--“ მარკის ავტომ-----ი ნომრით „T-----“, რომელსაც მართავდა გრიგოლ ს-მონიშვილი. ლ—ა ლ-----ი იმყოფებოდა ფხიზელ მდგომარეობაში, ავტოტრანსპორტს მართავდა დაშვებული ს-ჩქარით და მოქმედებდა აუცილებელი წინდახედულების ნორმებით განსაზღვრული ქცევით.

2018 წლის 23 სექტემბერს მომხდარი ს-----ო შემთხვევისას დაუყოვნებლივ, შესაბამის ვადაში და ფორმით განხორციელდა მოპასუხისათვის შეტყობინება. ავტოსაგზაო შემთხვევის შედეგად წარმოშობილი ზიანი შეადგენს - 4 820,00 ლარს, რაც მოიცავს დაზღვეული ავტოტრანსპორტისა და დაზიანებული ავტომ-----ის შეკეთებისათვის საჭირო თანხას. მოსარჩელემ მიმართა ს-----ო კ-----ას ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნით, რაზეც მოპასუხემ განაცხადა უარი.

2. მოპასუხის პოზიცია

მოპასუხე მხარემ წერილობით წარმოდგენილი შესაგებლით არ ცნო სარჩელი.

შესაგებელში განმარტებულია, რომ მოპასუხე ადასტურებს შეტყობინების მიღების ფაქტს. სარჩელზე დართულ შპს „მ-----ის“ მირ გაცემულ ინვოისში მითითებულია მხოლოდ დაზღვეული ავტოსატრანსპორტო საშუალება და მის-შეკეთების ხარჯები, რაც შეადგენს - 4 820,000 ლარს. შესაბამისად, გაუგებარია მითითება მესამე პირის ავტოსატრანსპორტო საშუალებაზე. ამასთან, შემთხვევის ს-----ო შემთხვევად მიჩნევის შემთხვევაში, გათვალისწინებული უნდა იქნეს დაზღვევის პოლის-თ განსაზღვრული ფრანშიზა (არაანაზღაურებადი მინიმუმი) – 50,00 აშშ დოლარი. პირი, რომელიც მართავდა დაზღვეულ ავტოსატრანსპორტო საშუალებას, ს-----ო შემთხვევის განაცხადში აღიარებს, რომ ავტომანქანის მართვისას ჩაეძინა და დაეჯახა საპირისპირო ზოლში მოძრავ მანქანას. შესაბამისად, მის- მოქმედება არ შეესაბამება ავტოტრანსპორტის მართვისას კანონმდებლობით დადგენილ ნორმებს.

დაზღვევის ხელშეკრულება უხეში გაუფრთხილებლობით გამოწვეული ს-----ო შემთხვევის ანაზღაურებას არ ითვალისწინებდა. მძღოლის ქმედება არ შეესაბამებოდა დაზღვევის ხელშეკრულების პირობებისა (9.2 პუნქტი) და საქართველოს კანონმდებლობის („საგზაო მოძრაობის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლი და სამოქალაქო კოდექს-ს 829-ე მუხლი) მოთხოვნებს, რამდენადაც ავტოსაგზაო შემთხვევა არის მძღოლის უხეში ბრალეული ქმედების შედეგია. სწორედ ამიტომ შემთხვევა არ ექვემდებარება ანაზღაურებას. შემთხვევა წარმოადგენს როგორც ხელშეკრულებით დადგენილ სტანდარტულ გამონაკლისს, ასევე კანონმდებლობით მზღვეველის პასუხისმგებლობის გამომრიცხავ იმპერატიულ უფლებას.

უფლებამოს-ლი მძღოლის უხეშ გაუფრთხილებლობას ადასტურებს სამართალდარღვევის ოქმი, რის საფუძველზეც იგი დაჯარიმდა ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექს-ს 125-ე მუხლით გათვალისწინებული ქმედებისათვის.

3. ფაქტობრივი გარემოებები

3.1. უდავო ფაქტობრივი გარემოებები

3.1.1. 2018 წლის 24 ივლისს სს „ს-----ო კ-----ა ა- ს- ჯ-----სა“ (მზღვეველი) და გ-----ი ც-----ას (დამზღვევსა და მოსარგებლეს) შორის გაფორმდა დაზღვევის ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზე გა-ცა ავტოტრანსპორტის დაზღვევის პოლის- №-----.

პოლის-თ განისაზღვრა: დამზღვევი და მოსარგებლე - გ-----ი ც-----ა, ტრანსპორტის სარეგისტრაციო ნომერი - N-----, მარკა/მოდელი: T----- 4-----, სა-დენტიფიკაციო ნომერი - J-----; გამოშვების წელი - 2004; სატრანსპორტო საშუალების გამოყენება - პერსონალური და კომერციული; დაზღვევა მოიცავდა მესამე მხარისათვის პასუხისმგებლობის დაზღვევას, მძღოლისა და მგზავრების უბედური შემთხვევისაგან დაზღვევას, ნაწილობრივ ქურდობას ერთჯერადი ანაზღაურებით; ფრანშიზა დაზიანებაზე - 50,00 აშშ დოლარი; ს-----ო თანხა განისაზღვრა - 6 000,00 აშშ დოლარით, ჯამური ს-----ო პრემია - 440,00 აშშ დოლარით (ყოველთვიურად 36,37 აშშ დოლარი); ს-----ო პერიოდი - 2018 წლის 24 ივლის-დან 2019 წლის 24 ივლისამდე; უფლებამოს-ლი მძღოლი - ნებისმიერი პირი.

სასამართლო ემყარება შემდეგ მტკიცებულებებს:

ხელშეკრულების მნიშვნელოვანი პირობები (ს.ფ. 18-20).

ავტოტრანსპორტის დაზღვევის პოლის- (ს.ფ. 21).

პოლის-ს დანართი (ს.ფ. 22-43).

3.1.2. ავტოტრანსპორტის დაზღვევის პოლის-ს №- დანართის თანახმად, „პოლის-თ შეძენილი ყველა დაზღვევის სახეობისათვის: ახალგაზრდა მძღოლი ნიშნავს მძღოლს, რომლის ასაკი 21 წელზე ნაკლებია; გამოუცდელი მძღოლი ნიშნავს მძღოლს, რომლის მართვის გამოცდილება 1 წელზე ნაკლებია. მართვის გამოცდილების ათვლა იწყება პირველადი მართვის მოწმობის აღების თარიღიდან“; ავტოტრანსპორტის ძარის დაზღვევისათვის შეძენილი **რისკები მოიცავდა, „ავტოსაგზაო შემთხვევა, გარდა საგზაო მოძრაობის დარღვევისა ახალგაზრდა და გამოუცდელი მძღოლის მართვისას“.**

ავტოტრანსპორტის და მის მართვასთან დაკავშირებული რისკების დაზღვევის პირობების თანახმად, „უფლებამოს-ლ მძღოლს“ წარმოადგენდა „პირი/ები,

რომელიც პოლისში განსაზღვრულია როგორც უფლებამოს-ლი მძღოლი და რომლის მართვის დროსაც ავტოტრანსპორტის დაზღვევა ძალაშია“.

ამავე პირობებით მხარეებმა **შეათანხმეს გამოწვევები**, როდესაც არ ანაზღაურდებოდა ზარალი: „არ ანაზღაურდებოდა ზარალი, რომელიც შედეგად მოჰყვა: გასაღების ავტოტრანსპორტში/ზე დატოვებას; გასაღების არაუფლებამოს-ლი მძღოლისათვის გადაცემას; შუშების ჩაწეულ მდგომარეობაში ან/და კარების ღიად დატოვებას; ავტოსაგზაო შემთხვევამდე არსებულ მუხრუჭის მექანიკურ ან ელექტრონულ წუნს/დაზიანებას“; ასევე არ ანაზღაურდებოდა ზარალი „ავტოტრანსპორტის დაზიანება/სრული განადგურება ავტოსაგზაო შემთხვევის შედეგად, როდესაც იგი იმართებოდა არაუფლებამოს-ლი მძღოლის მიერ“.

სასამართლო ემყარება შემდეგ მტკიცებულებებს:

პოლის-ს დანართი (ს.ფ. 22-43).

ავტოტრანსპორტის და მის მართვასთან დაკავშირებული რისკების დაზღვევის პირობები (ს.ფ.25-43).

3.1.3. 2018 წლის 23 სექტემბერს, დაზღვეულ ავტომანქანა (ტრანსპორტის სარეგისტრაციო ნომერი - N-----, მარკა/მოდელი: T----- 4-----, სა-დენტიფიკაციო ნომერი - J-----; გამოშვების წელი - 2004), რომელსაც მართავდა ლ—ა ლ—-----ი (რომელსაც ავტომანქანა გადაცემული ჰქონდა გ-----ი ც-----ას მიერ), შეეჯახა „B--“ მარკის ავტომ-----ს, სახელმწიფო ნომრით „T-----“, რომელსაც მართავდა გრიგოლ ს-მონიშვილი.

ლ—ა ლ—-----ი იმყოფებოდა ფხიზელ მდგომარეობაში, მას საჭესთან მჯდომს, ჩაეძინა და გადავიდა საპირისპირო ზოლში, რის შედეგადაც შეეჯახა ავტომანქანას, რომელიც მოძრაობდა თავისსავე ზოლში.

სასამართლო ემყარება შემდეგ მტკიცებულებებს:

მხარეთა ახსნა-განმარტებები.

ლ—ა ლ—-----ის ახსნა-განმარტება (ს.ფ. 47).

საგზაო- სატრანსპორტო შემთხვევის სქემა (ს.ფ. 48-49).

3.2. დადგენილი სადავო ფაქტობრივი გარემოებები

3.2.1. სასამართლოს დადგენილად მიაჩნია, რომ 2018 წლის 24 ივლისს სს „ს-----ო კ-----ა ა- ს- ჯ-----სა“ (მზღვეველი) და გ-----ი ც-----ას (დამზღვევსა და მოსარგებლეს) შორის გაფორმებული დაზღვევის ხელშეკრულებისა და მის საფუძველზე გაცემული ავტოტრანსპორტის დაზღვევის პოლის-ს ფარგლებში 2018 წლის 23 სექტემბერს მომხდარი ს-----ო შემთხვევა ექვემდებარება მზღვეველის მხრიდან ანაზღაურებას.

მოპასუხებმ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო კოდექს-ს 829-ე მუხლზე და მზღვეველის პასუხისმგებლობის გამომრიცხავ დამზღვევის უხეშ გაუფრთხილებლობაზე, რაც გამომრიცხავს მზღვეველის ვალდებულებას ზიანის ანაზღაურებაზე.

სასამართლო მიუთითებს, რომ სსკ-ის 829-ე მუხლის თანახმად ს-----ო შემთხვევის დადგომისას დამზღვევის ბრალის არსებობა წარმოადგენს მზღვეველის პასუხისმგებლობის გამომრიცხავ გარემოებას. აღნიშნული ნორმის თანახმად - მზღვეველი თავისუფლდება თავის- მოვალეობის შესრულებისაგან, თუ დამზღვევმა დაზღვევით გათვალისწინებული შემთხვევა გამოიწვია განზრახ ან უხეში გაუფრთხილებლობით. სასამართლო განმარტავს, რომ ნორმის მიზანია დამზღვევსა და მზღვეველს შორის კეთილს-ნდის-ერი სახელშეკრულებო ურთიერთობების ჩამოყალიბება და საჯარო წესრიგის დაცვა.

განსახილველ შემთხვევაში, სადავო არ არის, რომ სადაზღვევო შემთხვევისას ავტოსატრანსპორტო საშუალებას მართავდა არა დამზღვევი - გ-----ი ც-----ა, არამედ უფლებამოს-ლი მძღოლი - ლ—ა ლ-----ი, რომლის მხრიდან სამართალდარღვევის ფაქტი სადავო არ არის. შესაბამისად, უნდა დადგინდეს გვაქვს თუ არა მოცემულ შემთხვევაში სსკ 829-ე მუხლის კვალიფიკაციის საფუძვლები, ანუ დამზღვევის - გ-----ი ც-----ას განზრახ ან უხეში გაუფრთხილებლობა ს-----ო შემთხვევისას. ის, რომ დამზღვევს სამართალდარღვევა არ ჩაუდენია უდავოა, ამდენად, მის-მხრიდან მართლსაწინააღმდეგო და ბრალეული ქმედება სახეზე არ გვაქვს. ასევე, დამზღვევის პასუხისმგებლობის ხარისხის განსაზღვრისათვის მნიშვნელოვანია შეფასდეს მხარეთა შორის გაფორმებული ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების ფარგლები და დადგინდეს დამზღვევის მხრიდან ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების უხეში დარღვევა, რაც მზღვეველს სსკ 829-ე მუხლზე მითითების უფლებას მისცემდა.

სასამართლო უპირველეს ყოვლისა ყურადღებას ამახვილებს ავტოსატრანსპორტის დაზღვევის პოლის-ს №- დანართით გათვალისწინებულ ავტოსატრანსპორტის ძარის დაზღვევისათვის **შეძენილ რისკებზე**, რომელიც მოიცავდა, „ავტოსაგზაო შემთხვევას, გარდა საგზაო მოძრაობის დარღვევისა ახალგაზრდა და გამოუცდელი მძღოლის მართვისას“. ამავე პოლის-თ - „ახალგაზრდა მძღოლი ნიშნავს მძღოლს, რომლის ასაკი 21 წელზე ნაკლებია; გამოუცდელი მძღოლი ნიშნავს მძღოლს, რომლის მართვის გამოცდილება 1 წელზე ნაკლებია. მართვის გამოცდილების ათვლა იწყება პირველადი მართვის მოწმობის აღების თარიღიდან“; (იხ. ს.ფ.22).

ამდენად, დამზღვევის ვალდებულებას, ზემოაღნიშნული პოლის-ს

ფარგლებში, წარმოადგენდა შეერჩია დაზღვეული ავტომანქანის მძღოლი იმგვარად, რომ ამ უკანასკნელს დაეკმაყოფილებინა ყველა ის კრიტერიუმი, რაც შეთანხმებული პირობებიდან გამომდინარე განსაზღვრავდა უფლებამოს-ლი მძღოლს. უფრო კონკრეტულად, გ-----ი ც-----ას, ლ—ა ლ-----ის, როგორც მძღოლის შერჩევისას, უნდა გაეთვალისწინებინა მის- ასაკი, რაც არ უნდა ყოფილიყო 21 წელზე ნაკლები და მართვის გამოცდილება არ უნდა ჰქონოდა 1 წელზე ნაკლები. მოწმის სახით დაკითხულმა ლ-----მა დაადასტურა, რომ აკმაყოფილებდა ამ პირობებს. ეს გარემოებები (მძღოლის ასაკი და მართვის გამოცდილება) არც მოპასუხეს გაუხდია სადავოდ.

ასევე, მნიშველოვანია ყურადღება გამახვილდეს „ავტოტრანსპორტის და მის მართვასთან დაკავშირებული რისკების დაზღვევის პირობების” მესამე მუხლზე, რომელიც განსაზღვრავს გამონაკლისებს, ანუ შემთხვევებს, რომლებიც არ ანაზღაურდება მზღვევლის მიერ. 3.2. პუნქტის თანახმად - არ ანაზღაურდება ზარალი „ავტოტრანსპორტის დაზიანება/სრული განადგურება ავტოსაგზაო შემთხვევის შედეგად, როდესაც იგი იმართებოდა არაუფლებამოს-ლი მძღოლის მიერ“ (იხ. ს.ფ. 28).

სასამართლო მიუთითებს, რომ დაზღვევის ხელშეკრულებით მხარეთა მიერ შეთანხმდა ის გამონაკლისები, რაც მზღვევლის მიერ არ ანაზღაურდებოდა. აღნიშნულ გამონაკლისებში არ არის მითითება უფლებამოს-ლი მძღოლის მიერ ავტოსაგზაო შემთხვევის შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურებაზე მზღვევლის პასუხისმგებლობისაგან გათავისუფლების თაობაზე. წარმოდგენილი ს-----ო ხელშეკრულების პირობების გაანალიზების შედეგად სასამართლო მიიჩნევს, რომ დამზღვევის გ-----ი ც-----ას პასუხისმგებლობა შემოიფარგლებოდა უფლებამოს-ლი მძღოლის შერჩევით. თუკი დამზღვევი მანქანას სამართავად გადასცემდა არაუფლებამოს-ლი მძღოლს სწორედ აღნიშნული წარმოდგენდა 3.2. პუნქტით გათვალისწინებულ საგამონაკლისო შემთხვევას. შესაბამისად, სასამართლო მიიჩნევს, რომ ვინა-დან მხარეთა შორის შეთანხმდა საგამონაკლისო შემთხვევები, რასაც მოცემულ შემთხვევაში ადგილი არ აქვს, მზღვეველს აღარ შეუძლია ისარგებლოს სსკ 829-ე მუხლზე მითითებით.

ამდენად, დამზღვევმა გ-----ი ც-----ამ ლ—ა ლ-----ის, როგორც უფლებამოს-ლი მძღოლისათვის დაზღვეული ავტომანქანის გადაცემის დროს, და-ცვა მზღვევლის წინაშე ნაკისრი ვალდებულებები, რაც წარმოადგენდა მის- პასუხისმგებლობის სფეროს. ლ—ა ლ-----ი აკმაყოფილებდა უფლებამოს-ლი მძღოლისათვის მზღვევლისა და დამზღვევის მიერ შეთანხმებულ მოთხოვნებს (როგორადაც ეს წარმოადგენდა დამზღვევის

პასუხისმგებლობის საგანს).

შესაბამისად, გ-----ი ც-----ას, როგორც დამზღვევის მიერ სადაზღვევო შემთხვევისას უნებ გაუფრთხილებლობას არ ჰქონია ადგილი, ხოლო უფლებამოს-ლი მძღოლის უნებში გაუფრთხილებლობა (მანქანის მართვისას ჩაძინება) თავის მხრივ არ შეიძლება გახდეს დამზღვევისათვის ანაზღაურებაზე უარის თქმის საფუძველი. ამდენად, 2018 წლის 23 სექტემბერს მომხდარი შემთხვევა წარმოადგენს მხარეებს შორის გაფორმებული ხელშეკრულებით შეთანხმებულ ს-----ო შემთხვევას, რის- ანაზღაურების ვალდებულების გამომრიცხავი საფუძველი ვერ იქნა დადასტურებული მზღვევლის მიერ.

3.2.2. მზღვევლის მიერ დამზღვევისათვის ასანაზღაურებელი ს-----ო თანხა უნდა განისაზღვროს - 4 675,52 ლარით.

დადგენილია, რომ მხარეებმა დაზღვევის ხელშეკრულებით შეთანხმეს ფრანშიზა დაზიანებაზე - 50,00 აშშ დოლარი.

მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილია შპს „მ-----ის“ მიერ გაცემული ინვოის-, რომლის თანახმად დაზღვეული ავტოსატრანსპორტო საშუალების აღდგენის ხარჯმა შეადგინა 4820,00 ლარი, რაც თავის მხრივ მხარეებს შორის სადავო არ ყოფილა. შეთანხმებული ფრანშიზის ოდენობის გათვალისწინებით მზღვევლის მიერ დამზღვევისათვის ასანაზღაურებელი ს-----ო თანხა უნდა განისაზღვროს 4675,52 ლარით (50 აშშ დოლარის ექვივალენტი ლარში - 144.48 ლარით უნდა შემცირდეს ასანაზღაურებელი თანხა).

სამოტივაციო ნაწილი

4. შემაჯამებელი სასამართლო დასკვნა

სასამართლოს მიაჩნია, რომ სარჩელი საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს.

5. კანონები, რომლებითაც სასამართლომ იხელმძღვანელა

საქართველოს სამოქალაქო კოდექს-ს 319-ე, 799-ე, 802-ე, 829-ე მუხლები.

6. სამართლებრივი შეფასება

6.1. საქართველოს სამოქალაქო კოდექს-ს 799-ე მუხლის თანახმად, დაზღვევის ხელშეკრულებით მზღვევლი მოვალეა აუნაზღაუროს დამზღვევს ს-----ო შემთხვევის დადგომით მიყენებული ზიანი ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად. მყარად დადგენილი ს-----ო თანხით დაზღვევისას მზღვევლი

მოვალეა გადა-ხადოს ს-----ო თანხა ან შეასრულოს სხვა შეპირებული მოქმედება. დამზღვევი ვალდებულია გადა-ხადოს ს-----ო შესატანი (პრემია).

სამოქალაქო კოდექს-ს 802-ე მუხლის თანახმად, მზღვეველი მოვალეა ჩააბაროს დამზღვევს ხელმოწერილი საბუთი დაზღვევის ხელშეკრულების შესახებ (ს-----ო მოწმობა - პოლის-). ს-----ო მოწმობა უნდა შეიცავდეს: ა. ხელშეკრულების მხარეების ვინაობასა და მათ ადგილსამყოფელს (საცხოვრებელ ადგილს ან იურიდიულ მისამართს); ბ. დაზღვევის საგნისა და დაზღვეული პირის დასახელებას; გ. ს-----ო რისკის განსაზღვრას; დ. დაზღვევის დასაწყისსა და ხანგრძლივობას; ე. ს-----ო თანხის ოდენობას; ვ. ს-----ო შესატანის მოცულობას, მის- გადახდის ადგილსა და ვადას.

დადგენილია, რომ 2018 წლის 24 ივლისს სს „ს-----ო კ-----ა ა- ს- ჯ-----სა“ (მზღვეველი) და გ-----ი ც-----ას (დამზღვევსა და მოსარგებლეს) შორის და-დო დაზღვევის ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზე მზღვეველმა გადასცა დაზღვევის პოლის-. ამდენად, დაცულია საქართველოს სამოქალაქო კოდექს-ს 802-ე მუხლის პირველი ნაწილის მოთხოვნა ხელმოწერილი დაზღვევის ხელშეკრულებისა და მის- წერილობითი ფორმის შესახებ.

მხარეთა შორის წარმოშობილი სამართლებრივი ურთიერთობა ექვემდებარება დაზღვევის ხელშეკრულებისათვის საქართველოს სამოქალაქო კოდექს-თ გათვალისწინებულ მოწესრიგებას, სახელშეკრულებო სამართლის ზოგადი ნორმების საფუძველზე მხარეთა შორის გაფორმებული ხელშეკრულების შინაარს-ს უპირატეს- გათვალისწინებით.

საკასაციო სასამართლო ერთ-ერთ განჩინებაში განმარტავს, რომ „სამოქალაქო კოდექს-ს 799-ე მუხლის თანახმად, მზღვეველმა ს-----ო შემთხვევის დადგომის დროს დამზღვევის მიმართ საკუთარი ვალდებულებების განსაზღვრისას უნდა იხელმძღვანელოს ს-----ო ხელშეკრულების დებულებებით.

თუმცა, იმის გათვალისწინებით, რომ სამოქალაქო კოდექს-ს 829-ე მუხლი მზღვეველს ათავისუფლებს ზიანის ანაზღაურების მოვალეობისაგან დამზღვევის განზრახვის ან უხეში გაუფრთხილებლობის შემთხვევაში, დაზღვევის ხელშეკრულების მხარეებმა აღნიშნულისაგან განსხვავებულ პირობაზე შეთანხმების სურვილის არსებობისას (კერძოდ, ბრალის მიუხედავად მზღვეველის მხრიდან ანაზღაურების ვალდებულება), ამის შესახებ ხელშეკრულებაში პირდაპირ უნდა მიუთითონ. თუ ხელშეკრულებით მხარეები პირდაპირ არ გა-თვალისწინებენ ამ პირობას (პირდაპირ არ შეთანხმდებიან დამზღვევის ბრალით ს-----ო შემთხვევის დადგომისას ზიანის ანაზღაურების ვალდებულების შესახებ), აღნიშნული შემთხვევა დარეგულირდება სამოქალაქო კოდექს-ს 829-ე მუხლით, რომელიც განზრახი ან

უხეში გაუფრთხილებლობით მომხდარი შემთხვევისას ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებას გამორიცხავს (იხ. სუსგ №ას-1319-1257-2014, 30 ოქტომბერი, 2015 წელი)“.

სასამართლო მიუთითებს, რომ მხარეთა შორის შეთანხმებული პირობები მნიშველოვანია მათი პასუხისმგებლობის ფარგლების დასადგენად. მოცემულ შემთხვევაში, მხარეთა მიერ შეთანხმდა საგამონაკლისო შემთხვევები, რომელთა შორის ერთ-ერთია „**ავტოტრანსპორტის დაზიანება/სრული განადგურება ავტოსაგზაო შემთხვევის შედეგად, როდესაც იგი იმართებოდა არაუფლებამოს-ლი მძღოლის მიერ“**. მოცემულ შემთხვევაში, **ავტოტრანსპორტი იმართებოდა უფლებამოს-ლი მძღოლის მიერ. დამზღვევის მიერ პოლის-თ დადგენილი წეს-თ შეირჩა უფლებამოს-ლი მძღოლი, შესაბამისად დამზღვევმა და-ცვა ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებები და მის- ბრალის ხარისხზე მითითება არარელევანტურია (იხ. 3.2.1. პუნქტი).**

სასამართლო იზიარებს მოსარჩელის წარმომადგენელთა პოზიციას მასზედ, რომ უფლებამოს-ლი მძღოლის ქმედებაზე კონტროლი სცილდება გ-----ი ც-----ას შესაძლებლობებს. შესაბამისად, უფლებამოს-ლი მძღოლის უხეშ გაუფრთხილებლობაზე პასუხისმგებლობის დაკისრება დამზღვევზე, რომელმაც შეარჩია შესაბამის- ასაკისა და გამოცდილების მძღოლი არ შეესაბამება მხარეთა მიერ შეთანხმებულ პირობებს და ასევე, კეთილს-ნდის-ერების პრინციპს მზღვეველის მხრიდან.

სსკ-ის 829-ე მუხლის სამართლებრივი შედეგის თვალსაზრის-თ მზღვეველი თავისუფლდება ანაზღაურების ვალდებულებისაგან. განსახილველ შემთხვევაში არ დადგინდა აღნიშნული მუხლით გათვალისწინებული დამზღვევის უხეში გაუფრთხილებლობა, ისევე როგორც დაზღვევის ხელშეკრულებით მხარეთა მიერ შეთანხმებული საგამონაკლისო პირობების არსებობა. ამდენად, მზღვეველი ვალდებულია აუნაზღაუროს დამზღვევს 2018 წლის 24 სექტემბერს მომხდარი ს-----ო შემთხვევა შეთანხმებული პირობებით.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექს-ს 319-ე მუხლი ადგენს, რომ მხარეებს შეუძლიათ კანონის ფარგლებში თავისუფლად დადონ ხელშეკრულებები და განსაზღვრონ მათი შინაარს- და დადონ ისეთი ხელშეკრულებები, რომლებიც კანონით არ არის გათვალისწინებული, მაგრამ არ ეწინააღმდეგება მას. ხელშეკრულების მხარეებს შეუძლიათ დამოუკიდებლად შეთანხმდნენ ხელშეკრულების ყველა საკითხზე, მათ შეუძლიათ ურთიერთობა ისე მოაწესრიგონ, როგორც მათ სურთ, კანონით გათვალისწინებულ ფარგლებში.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექს-ს 361-ე მუხლის მეორე ნაწილის მიხედვით, ხელშეკრულება უნდა შესრულდეს ჯეროვნად, კეთილს-ნდის-ერად, დათქმულ

დროსა და ადგილას. ხელშეკრულების დარღვევას შედეგად უნდა მოჰყვეს ან დამრღვევი მხარის იძულება შეასრულოს ნაკისრი ვალდებულება ან მის-
დავალდებულება აანაზღაუროს შეუსრულებლობით მიყენებული ზიანი. ეს
არის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე მხარეების დაცვის გარანტია.
ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვალდებულებების შესრულება უნდა
განხორციელდეს მხარეთა ხელშეკრულებით და კანონით გათვალისწინებული
პირობების შესაბამისად.

დადგენილია, რომ ს-----ო პოლის-თ მხარეები შეთანხმდნენ ფრანშიზაზე,
ანუ იმ მინიმუმ ზიანზე, რის- ანაზღაურების ვალდებულებისაგან ს-----ო კ---
---ა გათავისუფლებულია. ფრანშიზა განისაზღვრა დაზიანებაზე - 50,00 აშშ
დოლარით.

ხელშეკრულებით შეთანხმებული პირობის შინაარს- დამზღვევს უფლებას
ართმევს მოითხოვოს, ხოლო ს-----ო კ-----ას აღჭურავს უფლებით, უარი
თქვას ანაზღაურებაზე იმ მინიმალური ზიანისა, რაც განისაზღვრა
დაზიანებაზე - 50,00 აშშ დოლარით, რის- გათვალისწინებით მზღვეველი
ვალდებულია აუნაზღაუროს დამზღვევს - 4 675,52 ლარი.

7. საპროცესო ხარჯები

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექს-ს 53-ე მუხლის პირველი
ნაწილის მიხედვით, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის
სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს,
თუნდაც ეს მხარე გათავისუფლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში
სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. თუ სარჩელი ნაწილობრივ
დაკმაყოფილდა, მაშინ ამ მუხლში აღნიშნული თანხა მოსარჩელეს
მიეკუთვნება იმ მოთხოვნის პროპორციულად, რომელიც სასამართლოს
გადაწყვეტილებით იქნა დაკმაყოფილებული, ხოლო მოპასუხეს - სარჩელის
მოთხოვნის იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელზედაც მოსარჩელეს უარი
ეთქვა. იმ მხარის წარმომადგენლობისათვის გაწეულ ხარჯებს, რომლის
სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, სასამართლო დააკისრებს
მეორე მხარეს გონივრულ ფარგლებში, მაგრამ არაუმეტეს დავის საგნის
ღირებულების 4 პროცენტისა, არაქონებრივი დავის შემთხვევაში -
განსახილველი საქმის მნიშვნელობისა და ს-რთულის გათვალისწინებით, 2000
ლარამდე ოდენობით.

მოსარჩელეს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან უნდა დაუბრუნდეს ზედმეტად
გადახდილი 50 ლარი; მოპასუხეს მოსარჩელის სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს
50 ლარისა და იურიდიული მომსახურების ხარჯის - 187,02 ლარის
ანაზღაურება.

8. უზრუნველყოფის ღონისძიებასთან დაკავშირებული საკითხები

სარჩელზე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება გამოყენებული არ ყოფილა.

სარეზოლუციო ნაწილი

სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექს-ს მე-8, 53-ე, 243-ე, 244-ე, 257-ე, 367-ე, 369-ე მუხლებით და

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა:

1. გ-----ი ც-----ას სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს.
2. სს „ს-----ო კ-----ას ე-----ს ჯ-----ას“ გ-----ი ც-----ას სასარგებლოდ დაეკისროს - 4 675,52 ლარის ანაზღაურება.
3. მოსარჩელეს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაუბრუნდეს გ-----ი ფ-----ას მიერ 28/12/2018 წელს საგადახდო დავალება #- გადახდილი სახელმწიფო ბაჟიდან - 100 ლარიდან ზედმეტად გადახდილი - 50 ლარი.
4. მოპასუხეს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისროს სახელმწიფო ბაჟის - 50 ლარის გადახდა.
5. მოპასუხეს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისროს იურიდიული მომსახურების ხარჯის - 187,02 ლარის ანაზღაურება.
6. გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილის-ს სააპელაციო სასამართლოში დასაბუთებული გადაწყვეტილების ჩაბარებიდან 14 დღის ვადაში, სარეზოლუციო ნაწილის მე-7 პუნქტით გათვალისწინებული წესების დაცვით თბილის-ს საქალაქო სასამართლოს მეშვეობით.
7. გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე, თუ ის ესწრება გადაწყვეტილების გამოცხადებას ან მისთვის ცნობილია გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა, გამოცხადდეს თბილის-ს საქალაქო სასამართლოში და ჩა-ბაროს გადაწყვეტილების ასლი. წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა და-წყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

ტყემალაძე